

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
 Факультет історії та філософії
 Кафедра філософії
Силабус навчальної дисципліни
ЛОГІКА, ТЕОРІЯ АРГУМЕНТАЦІЇ
ТА ОСНОВИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	035 Філологія
Спеціалізації:	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
Обсяг:	3 кредити ЕКТС (90 годин)
Статус дисципліни:	Вибіркова
Види навчальних занять:	Лекції, семінарські заняття
Рік навчання, семестр:	1 рік, 2 семестр
Викладач:	Сергій Григорович СЕКУНДАНТ , доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії
Контактний телефон:	+380963921454
E-mail:	sergiisekundant@gmail.com s.sekundant@onu.edu.ua
Робоче місце:	Новосельського 64, 4 поверх, кафедра філософії
Консультації:	<i>Очні консультації:</i> п'ятниця 14.20-15.20, за адресою Новосельського 64, 4 поверх, кафедра філософії <i>Он лайн- консультації:</i> на платформі Google Meet за домовленістю зі студентами

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення курсу.

Передреквізити і постреквізити курсу. Цей курс передбачає, що слухачі мають середню освіту та володіють навичками концептуального мислення

Мета курсу — ознайомити здобувачів вищої освіти з різними підходами до аналізу аргументації, головними концепціями, проблемами та поняттями теорії аргументації, різними стратегіями аргументації та вимогами до аргументації, а також типовими помилками. Прищепити навики критичної оцінки аргументації наукової роботи.

Завдання курсу:

- 1) ознайомити студентів з різними підходами до аналізу аргументації;
- 2) визначити специфічний предмет теорії аргументації;
- 3) ознайомити студентів з основними концепціями та напрямками в сучасній теорії аргументації;
- 4) ознайомити з основними видами аргументації;
- 5) ознайомити студентів з основними поняттями теорії аргументації;
- 6) ознайомити з основними проблемами теорії аргументації;
- 7) визначити структуру аргументу та аргументації;
- 8) ознайомити студентів зі схемами аргументу та основними стратегіями аргументації;
- 9) ознайомити студентів з основними вимогами до аргументації;
- 10) ознайомити студентів з основними помилками аргументації;
- 11) прищепити навики критичної оцінки аргументації наукової роботи.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- існуючі підходи до аналізу аргументації та їхню специфіку;
- різницю між логікою та теорією аргументації;
- основні концепції та напрямки в сучасної теорії аргументації;
- основні проблеми сучасної теорії аргументації;
- основні види аргументації;
- різні цілі аргументації;
- різні функції аргументації;
- основні поняття теорії аргументації;
- основні стратегії аргументації;
- структуру аргументу;
- основні вимоги до аргументів та аргументації;
- основні помилки аргументації;

вміти:

- аналізувати аргументацію;
- критично оцінювати аргументи та інформацію;
- визначати основні поняття теорії аргументації;
- визначати та застосовувати різні види аргументації;
- здійснювати аналіз структури аргументів;
- виявляти та визначати різні цілі аргументації;
- визначати різні функції аргументації;
- виявляти хибні засновки та помилки в аргументації;
- критично оцінювати підстави та аргументи супротивників;
- аргументовано захищати свої пропозиції;
- комбінувати різні підходи до аналізу аргументації;
- застосовувати отримані знання при написанні наукової роботи.

Форми і методи навчання

Курс викладений у формі лекцій (20 год.), семінарів (10 год.) та організації самостійної роботи студентів (60 год.). Колоквіуми, опитування на семінарських заняттях, контрольні завдання з наступним критичним їх аналізом.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет логіки та теорії аргументації,

їхні основні поняття та цілі.

Тема 1. Предмет логіки та теорії аргументації. Пояснюється міждисциплінарний характер аргументації як предмета дослідження, внесок лінгвістики, психології, теорії комунікації, логіки і філософії в розробку теорії аргументації. Особлива увага приділяється відношенню теорії аргументації до логіки.

Тема 2. Основні поняття теорії аргументації. Роз'яснюються поняття аргументації, аргументу, структури аргументу, схеми, діалогу, питання, тези, пропозиції, визначення, обґрунтування та інші.

Тема 3. Цілі та функції теорії аргументації. Вказується на різноманіття цілей і функцій аргументації, а також контекстів її використання. Пояснюється важлива роль отриманих знань і умінь в науковій роботі, повсякденному та політичному житті суспільства і особистості.

Тема 4. Основні види аргументації. Розглядаються різні види аргументів та різні класифікації аргументації. Особлива увага приділяється роз'ясненню специфіки наукової і філософської аргументації. Пояснюється, де і в яких випадках можна застосовувати ти чи інші види аргументів та аргументації. Уточнюється, які види аргументів і коли студент може використовувати студенту в процесі написання дипломної роботи. Суперечка, полеміка, дискусія та диспут як основні види наукового дискурсу. Види аргументації в комунікативному підході.

Змістовий модуль 2. Основи логічного аналізу аргументації та критичного мислення

Тема 5. Логічна структура аргументації. Теза і пропозиція. Поняття аргументу в теорії аргументації і логіці. Пояснюється відмінність тези від пропозиції, вказуються основні вимоги до них і помилки. Пояснюються поняття аргументу та демонстрації у логіці.

Тема 6. Основи логіка питання. Проблемний аналіз аргументації. Істотні ознаки питання. Логічна структура питання. Поняття шуканого знання, пресупозиції та контексту питання. Розглядаються основні види питань та правила їх формуллювання. Пояснюється відмінність проблеми від питання. Проблема та задача.

Тема 7. Основи логічного налізу понять, суджень та умовиводів. Поняття логічної форми. Поняття як форма мислення. Види понять. Логічна структура понять. Поняття обсягу та змісту. Відношення обсягів понять. Поділ понять. Види поділу. Структура поділу. Правила поділу понять. Поділ понять та членування цілого на частини. Класифікація понять. Вимоги до класифікації та її підстав. Використання операції поділу понять проблем під час складання плану наукової роботи. Визначення понять і його види. Структура визначення. Правила визначення. Операції, що замінюють визначення.

Судження як форма мислення. Структура судження. Види простих суджень. Відношення суджень. Поняття логічного квадрату. Складні судження. Види складних суджень. Основні поняття пропозиційної логіки. Поняття умовиводу у символічній логіці. Закони логіки та правила виводу.

Тема 8. Основи логічного аналізу доведення. Поняття доведення. Прямі та непрямі доведення. Види непрямих доведень. Схеми доведень. Вимоги до тез доведення. Вимоги до аргументів доведення. Вимоги до демонстрації. Помилки щодо тези, аргументів і демонстрації. Проблеми сучасної теорії помилок.

Тема 9. Основи критичного мислення. Критичне мислення у повсякденному житті та науковій роботі. Основні поняття та проблеми критичного мислення. Пошук, відбір та оцінка інформації. Основні засади критичного мислення. Цілі та методи критичного мислення. Критерії оцінки критичного мислення

У ході поточного контролю здобувач вищої освіти може отримати максимальну оцінку (100 балів). Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль										Сума балів
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		100
10	10	10	10	10	10	20	10	10		

Самостійна робота студентів.

Самостійна робота студентів є необхідною для ефективного засвоєння курсу і оволодіння знаннями і навичками. Основною її метою є закріплення засвоєного на лекціях матеріалу, оволодіння новою термінологією, відпрацювання майстерності вирішення логічних задач. Післяожної лекції студенти отримують усні або письмові домашні завдання, які перевіряються шляхом перехресного опитування протягом лекції. За виконання домашнього завдання студент отримує бали, які додаються до балів, отриманих протягом лекції.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya_poloz-org-kontrol_2022.pdf). Завдання із самостійної роботи, які подаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче.

Політика щодо академічної добросердісті: під час виконання письмових робіт студент не повинен порушувати правила академічної добросердісті і списувати з підручників, електронних ресурсів або з роботи іншого студента. Письмова робота, яка збігається більше ніж на 40 % з іншим джерелом (наприклад, текстом з підручника або з роботою іншого студента), не перевіряється і бали за неї не нараховуються. В такому разі студенту пропонується виконати нове завдання.

Політика щодо відвідування та запізнень: Відвідування занять має відбуватися згідно з розкладом: відвідування лекційних занять є бажаним, семінарських занять – обов’язковим. Бали за відвідування занять не нараховуються.

Мобільні пристрой: під час занять у студентів немає потреби у використанні мобільних додатків, INTERNET-мережі, електронних девайсів.

Поведінка в аудиторії: заохочується активна участь студентів у дискусіях, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, виконання домашніх завдань, відключення мобільних пристройів.

Рекомендована література

Основна

1. Конверській А.Є. Логіка: підручник. 2-е вид. виправлене. Київ: ВПЦ Київський університет, 2017. 391 с.
2. Конверській А.Є. Критичне мислення: підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 370 с.
3. Логіка: Навчальний посібник / С. В. Сторожук, І. М. Гоян, І. С. Матвієнко. Київ: Вадекс, 2020. 370 с.
4. Хоменко І.В. Логіка: теорія і практика: підручник. Київ: Центр учебової літератури, 2010. 399 с. URL : http://lexikoukr.ho.ua/lumber/scien_logic/logic_Khomenko.html

Додаткова

1. Елементи класичної логіки: навчальний посібник / за редакцією В.В. Кузменко. Дніпропетровськ: Дніпроп. Держав. унів. внутрішніх справ, 2016. 236 с. URL : <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/logika.pdf>
2. Колотілова Н.А. Логіка і риторика. Ретроспектива взаємозв'язку. Київ: Центр учебової літератури, 2021. 272 с.
3. Комаха Л.Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні. Київ: Центр учебової літератури, 2020. 360 с.

Електронні інформаційні ресурси

- <http://www.nbuvgov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. Вернадського
- <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> – Наукова бібліотека імені Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка
- <http://www.filosof.com/ua/> – Наукова бібліотека Інституту філософії НАН України імені Г. Сковороди
- <http://www.biblioteka.org.ua> – Українська електронна бібліотека
- <http://lib.onu.edu.ua/> – Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова